

بررسی رابطه بین اعتیاد به اینترنت با رضایت و دزدگی زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد اسلامی خمینی شهر در سال ۱۳۹۴

مریم سادات رجایی^۱، حسن حیدری^{۲*}

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۳/۳۱ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۷/۲۲

خلاصه

مقدمه: یکی از پدیده‌هایی که فرایندهای ارتباطی درون خانوادگی را تحت تأثیر قرار داده، ظهور اینترنت است. بر این اساس، هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین اعتیاد به اینترنت با رضایت و دزدگی زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد اسلامی خمینی شهر بود.

مواد و روش‌ها: روش پژوهش حاضر، توصیفی بود. جامعه آماری را کلیه دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد اسلامی خمینی شهر در سال ۱۳۹۴ تشکیل می‌دادند. حجم نمونه ۳۸۰ نفر (۲۴۲ زن و ۱۳۸ مرد) بود. گروه نمونه با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای، از دانشجویان متأهل مرد و زن دانشکده‌های دانشگاه خمینی شهر انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش به ترتیب مقیاس اعتیاد به اینترنت یانگ، پرسشنامه دزدگی زناشویی پاینز و مقیاس رضایت زناشویی گراهام بی اسپنیر بود. برای تحلیل داده‌ها از همبستگی پیرسون با در نظر گرفتن سطح خطای ۰/۰۵ استفاده شد.

یافته‌ها: میانگین و انحراف معیار سن شرکت‌کنندگان $25/4 \pm 3/62$ سال بود. تحلیل نتایج بیانگر این بود که بین اعتیاد به اینترنت دانشجویان متأهل با رضایت زناشویی رابطه معنی‌دار منفی ($r = -0/87$ ، $p < 0/001$) و با دزدگی زناشویی ($r = 0/75$ ، $p < 0/001$) رابطه معنی‌دار مثبت وجود دارد.

نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های حاصل از پژوهش به نظر می‌رسد استفاده خارج از میزان به‌هنگام از اینترنت، رضایت زناشویی را تحت تأثیر منفی قرار داده و یکی از دلایل دزدگی زناشویی می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: خانواده، اعتیاد به اینترنت، رضایت و دزدگی زناشویی، دانشجویان متأهل

۱- کارشناسی ارشد، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، واحد خمین، دانشگاه آزاد اسلامی، خمین، ایران.
۲- دانشیار، گروه مشاوره، واحد خمین، دانشگاه آزاد اسلامی، خمین، ایران. (نویسنده مسئول)
پست الکترونیکی: heidarihassan@yahoo.com. تلفن: ۰۹۱۸۸۶۶۵۵۰۲

مقدمه

خانواده را می‌توان یک واحد عاطفی و شبکه‌ای از روابط در هم تنیده‌ای دانست که از پیوند زناشویی زن و مرد بنا نهاده شده و رضایت یک فرد از زندگی زناشویی به منزله رضایت وی از خانواده محسوب می‌شود و رضایت از خانواده به مفهوم رضایت از زندگی بوده و در نتیجه، تسهیل در امر رشد و تعالی و پیشرفت مادی و معنوی جامعه را در بر خواهد داشت. سازگاری در زندگی و رضایت حاصل از آن خودبه‌خود به وجود نمی‌آید بلکه مستلزم تلاش هر دو زوج است. به‌ویژه در سال‌های اولیه سازگاری زناشویی بسیار بی‌ثبات است و روابط در معرض بیشترین خطر قرار دارند [۱].

نهاد خانواده بر پایه‌ی نیازهای مختلف رضایت‌بخش جسمی، عاطفی و عقلانی بنا شده است. یکی از عوامل تعیین‌کننده سلامت خانواده رضایت زناشویی است، که همسران در ازدواج تجربه می‌کنند. رضایت زناشویی، علاقه‌مندی زوجین به یکدیگر و نگرش مثبت و لذت‌بخشی است که زن و شوهر از جنبه‌های مختلف روابط زناشویی مثل ارتباط، مسائل شخصیتی، حل تعارض، مسائل مالی، روابط جنسی و فرزندان دارند [۲]. بنابراین یکی از مهم‌ترین متغیرهای ارتباطی و زناشویی مطرح در زندگی زناشویی رضایت زناشویی زوجین است. Ofovwwe اعتقاد دارد رضایت زناشویی اشاره به ارزیابی مثبت فرد از روابط زناشویی خود دارد [۳]. مردان و زنانی که سطح بالایی از رضایت و صمیمیت زناشویی را در رابطه با ازدواج خود تجربه می‌کنند، در پیش‌بینی احساسات و باورهای شریک زندگی خود بسیار دقیق هستند و ارزش‌ها و باورهای مشابهی را درباره میزان نزدیکی و صمیمیت بین خود حفظ می‌کنند [۴].

هر فردی ابتدا و در شکل طبیعی‌اش رابطه زناشویی خود را با عشق و علاقه شروع می‌کند و حدس و گمان‌های اولیه او نیز در راستای حفظ و تداوم این رابطه است. اما گاهی پس از مدتی ممکن است زن یا شوهر یا هر دوی آن‌ها نسبت به عمق و شکل رابطه‌شان دچار تردید شوند و چون بین توقعات خود از زندگی و واقعیت‌های موجود در زندگی زناشویی‌شان هماهنگی لازم را نمی‌بینند، دچار سرخوردگی و دزدگی شوند [۵]. دزدگی زناشویی ناشی از عدم تناسب بین انتظارات

و واقعیت است و میزان آن به میزان سازگاری زوجین و باورهایشان بستگی دارد. این پدیده امری تدریجی است و به ندرت ناگهانی اتفاق می‌افتد. در حقیقت، عشق و صمیمیت به تدریج تحلیل می‌رود و همراه با آن فرسودگی کلی به وجود می‌آید. این پدیده با فروپاشی رابطه و با رشد آگاهی و توجه به چیزهایی که به اندازه گذشته خوشایند نیستند، شروع می‌شود و در بدترین حالت، دزدگی منجر به قطع شدن و گسستن رابطه زناشویی می‌شود [۶]. عوامل گوناگون درونی و بیرونی، فردی و اجتماعی، روانی، فرهنگی، تربیتی، اخلاقی، اقتصادی، همچنین به پایان رسیدن عشق متقابل، ناکامی، سرخوردگی، انواع اعتیاد، از جمله اعتیاد به اینترنت در کنار روابط نامشروع، و امثال آن‌ها از جمله دلایل مختلفی است که زوجین را در زندگی دچار مشکل و تعارض می‌کند [۷].

در گذشته، نهاد خانواده تنها کارگزار جامعه‌پذیری افراد محسوب می‌شد، اما با رشد فناوری، شاهد پیدایش رقبای جدید در کنار خانواده، نظیر رسانه‌های ارتباط جمعی و فناوری‌های ارتباطی نوین از جمله اینترنت و ماهواره هستیم که در امر جامعه‌پذیرکردن افراد سهیم‌اند. این وسایل به تدریج فضای روانی و محیطی گفتگو را خدشه‌دار کرده و اعضای خانواده را به جای همگرایی، به واگرایی سوق می‌دهند. وقتی فردی به اینترنت و ماهواره وابسته شد، فرصت تعامل با دیگران را از دست می‌دهد و زمینه برای بروز عوارض و آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی مهیا می‌شود [۸].

در سال ۲۰۱۱، راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی *Diagnostic and statistical manual of mental disorders fifth revised edition* اعتیاد به اینترنت را در مجموعه اختلال کنترل تکانه (Impulse control disorder) معرفی کرده است [۹]. Ghasemi به نقل از Kendal اعتیاد اینترنتی را به عنوان نوعی از اعتیاد روان‌شناختی تعریف کرده است که نشان‌دهنده نیاز به فعال بودن در اینترنت است [۱۰]. Young به نقل از Davis نیز که به‌جای اعتیاد اینترنتی، استفاده بیمارگونه از اینترنت (Pathological Internet Use) را به کار می‌برد. علائم: الف) افکار وسواسی درباره اینترنت، ب) کنترل تکانه کاهش‌یافته، ج) ناتوانی در متوقف کردن استفاده از اینترنت و د) احساس این‌که اینترنت تنها دوست

فرد است، را برای آن برمی‌شمارد [۱۱].

تا کنون مطالعات گوناگونی در رابطه با اعتیاد اینترنتی انجام شده است، اعتیاد اینترنتی می‌تواند باعث مشکلات ارتباطی، شغلی و اجتماعی [۱۲] و همچنین تجربه کردن مشکلات مرتبط با سلامت جسمی و روانی مانند افسردگی، تنهایی، عزت‌نفس پایین و اضطراب در کاربران شود [۱۳].

Ganji و همکاران تأثیر اعتیاد به فناوری‌های نوین ارتباطی (اینترنت و ماهواره) بر از هم گسیختگی خانوادگی در شهرکرد را مورد بررسی قرار دادند و به این نتیجه دست یافتند که بین اعتیاد به فناوری‌های نوین ارتباطی و تمایل به ارتباط دوستی و جنسی خارج از چارچوب خانواده، گرایش به غرب، تضعیف ارزش‌ها و کاهش دین‌داری، افزایش احساس بیگانگی اجتماعی و بی‌هویتی در جامعه، رابطه مستقیم وجود دارد [۸].

با توجه به این‌که تاکنون پژوهشی در رابطه با اعتیاد به اینترنت با رضایت و دلزدگی زناشویی به خصوص در دانشجویان متأهل انجام نشده است، هدف پژوهش حاضر تعیین رابطه اعتیاد به اینترنت با رضایت و دلزدگی زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد خمینی‌شهر اصفهان بوده است.

مواد و روش‌ها

روش پژوهش حاضر توصیفی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد خمینی‌شهر اصفهان تشکیل داده‌اند و معیارهای ورود به پژوهش عبارت بودند از: سن ۲۰ تا ۳۰ سال، سپری شدن حداقل ۲ سال از تاریخ ازدواج و داشتن سلامت روانی و جسمانی (با پرسش در زمینه سابقه اختلال روانی و یا بیماری خاص جسمانی). معیارهای خروج از پژوهش نیز شامل سابقه بستری در بیمارستان‌های روانی و سابقه بیماری جسمی مانند دیابت و عدم پاسخگویی صحیح به پرسشنامه‌های پژوهش بوده است.

حجم نمونه با استفاده از جدول Morgan و Krejcie [۱۴] ۳۸۴ نفر برآورد شد. نمونه‌ها به صورت تصادفی طبقه‌ای از دانشجویان متأهل مرد و زن دانشکده‌های دانشگاه خمینی‌شهر انتخاب شدند که پس از ارائه توضیحات لازم و جلب رضایت مورد بررسی قرار گرفتند. با توجه به حذف ۴ پرسشنامه ناقص

تعداد نمونه به ۳۸۰ نفر (۲۴۲ زن و ۱۳۸ مرد) تقلیل یافت. شیوه نمونه‌گیری بدین‌صورت بود که ابتدا از بین دانشکده‌های دانشگاه آزاد خمینی‌شهر، سه دانشکده به تصادف انتخاب و سپس از بین کلاس‌های موجود در این سه دانشکده ۲۹ کلاس به تصادف انتخاب و سپس با توجه به لیست کلاسی و مشخص کردن دانشجویان متأهل، تعداد ۳۸۴ نفر از بین دانشجویان متأهل این کلاس‌ها به طور تصادفی انتخاب شدند. در پژوهش حاضر از ابزارهای زیر استفاده شده است:

مقیاس اعتیاد به اینترنت یانگ: این پرسشنامه توسط young در سال ۱۹۹۶ ساخته شد و در زمینه سنجش اعتیاد اینترنتی مورد استقبال بسیاری قرار گرفت. سؤالات این آزمون بر اساس ملاک‌های DSM-IV-TR برای اختلال قماربازی بیمارگون طراحی شده‌اند چرا که گمان می‌رود اختلال اعتیاد به اینترنت شباهت زیادی با اختلال قماربازی بیمارگون دارد. این مقیاس دارای ۲۰ سؤال است و هر سؤال در یک طیف لیکرت از ۱ تا ۵ نمره‌گذاری می‌شود (به‌ندرت: نمره یک، گاهی: نمره دو، معمولاً: نمره سه، غالباً: نمره چهار، همیشه: نمره پنج). سپس هر کاربر برحسب نمره به دست آمده در یکی از طبقات زیر قرار می‌گیرد: کاربر عادی اینترنت (نمره ۲۰ تا ۳۹)، کاربر دارای اعتیاد خفیف به اینترنت (نمره ۴۰ تا ۶۹)، کاربر دارای اعتیاد شدید به اینترنت (نمره ۷۰ تا ۱۰۰) [۱۳].

در مطالعه young [۱۱] اعتبار درونی پرسشنامه بالاتر از ۰/۹۲ و اعتبار به روش باز آزمایی نیز معنی‌دار گزارش شده است. در نمونه‌ی ایرانی Alavi و همکاران [۱۵] روایی محتوایی و همگرا، بازآزمایی ($r=0/82$)، همسانی درونی ($r=0/88$) و تنصیف ($r=0/72$) این پرسشنامه را قابل قبول ارزیابی کردند. در این پژوهش نیز ضریب پایایی مقیاس اعتیاد به اینترنت یانگ از طریق محاسبه آلفای کرونباخ ۰/۹۱ محاسبه شد.

مقیاس رضایت زناشویی اسپنیر: این مقیاس یک ابزار ۳۲ سؤالی برای ارزیابی کیفیت رابطه زناشویی از نظر زن و شوهر یا هر دو نفری است که با هم زندگی می‌کنند. این پرسشنامه توسط spinier در سال ۱۹۷۶ برای سنجش میزان سازگاری زوجی (زن و شوهر) تهیه شده است. و دارای مقیاس‌های

افتادگی عاطفی (افسردگی، ناامیدی و در دام افتادن) و از پا افتادگی روانی (بی‌ارزشی، سرخوردگی و خشم نسبت به همسر) را می‌سنجد که تمام این موارد روی یک مقیاس هفت امتیازی پاسخ داده می‌شوند (سطح ۱ معرف عدم تجربه و سطح ۷ معرف تجربه زیاد) است [۱۹]. در پژوهش Adib Rad, Adib Rad [۲۰] نیز ضریب پایایی با روش بازآزمون، ۰/۸۹ در یک دوره یک ماهه، ۰/۷۶ برای یک دوره دو ماهه و ۰/۶۶ برای دوره چهارماهه به دست آمد. نسخه‌های ترجمه شده مقیاس دلزدگی زناشویی به طور موفقیت‌آمیزی در مطالعات بین فرهنگی در نروژ، مجارستان، مکزیک، اسپانیا، پرتغال، فنلاند استفاده شده است [۲۱]. در ایران نیز Navidi [۲۱] آلفای کرونباخ این پرسشنامه را در مورد ۲۴۰ نمونه ۱۲۰ پرستار و ۱۲۰ معلم اندازه‌گیری کرد که ۰/۸۶ گزارش کرده است. Naeem [۲۲] در پژوهش خود پایایی این مقیاس را با استفاده از روش آلفای کرونباخ و تنصیف به ترتیب ۰/۸۵ و ۰/۸۲ محاسبه نموده است. Naderi, Azadmanesh [۲۳] نیز ضرایب پایایی پرسشنامه دلزدگی زناشویی را با استفاده از روش آلفای کرونباخ و تنصیف محاسبه و به ترتیب ۰/۹۲ و ۰/۹۰ گزارش کرده‌اند. در این پژوهش نیز ضریب پایایی پرسشنامه دلزدگی زناشویی از طریق محاسبه آلفای کرونباخ با روش دو نیمه کردن به میزان ۰/۸۹ محاسبه شد.

روش اجرای پژوهش بدین صورت بود که پژوهشگر در روزهای متفاوت هفته در دانشگاه آزاد اسلامی خمینی‌شهر حضور داشته و پس از برقراری ارتباط مناسب و کم کردن حساسیت دانشجویان در مورد اهداف پژوهش، محرمانه ماندن اطلاعات مربوط به هر آزمودنی، نحوه تکمیل پرسشنامه‌ها، اختیاری بودن ذکر مشخصات فردی، آمادگی پژوهشگر برای ارائه نتایج پرسشنامه‌های هر آزمودنی به خود فرد، سعی در تکمیل دقیق همگی سؤالات پرسشنامه‌ها توسط آزمودنی‌ها و مواردی از این قبیل توضیحاتی را ارائه نمود. پس از حذف پرسشنامه‌های ناقص (۴ پرسشنامه)، در تحلیل نهایی پرسشنامه‌های ۳۸۰ دانشجو (۲۴۲ دختر و ۱۳۸ پسر) بررسی شدند.

اطلاعات برای تجزیه و تحلیل آماری وارد نرم‌افزار آماری

رضایت زناشویی، همبستگی زوجی، توافق زوجی و ابراز محبت می‌باشد [به نقل از ۱۶]. در این پژوهش فقط از نمرات مؤلفه رضایت زناشویی استفاده شد. نمره کل مجموع تمام سؤالات با استفاده از طیف نمره‌گذاری لیکرت (کاملاً مخالفم: نمره صفر، تقریباً مخالفم: نمره یک: مخالفم: نمره ۲، تقریباً موافقم: نمره ۳، موافقم: نمره ۴، کاملاً موافقم: نمره پنج) بین ۰ تا ۱۶۰ است. نمرات بالاتر نشان‌دهنده رابطه بهتر یا سازگاری بهتری بین زوجین است.

کل مقیاس دارای آلفای کرونباخ ۹۶ درصد است که از همسانی درونی قابل‌توجهی حکایت دارد. همسانی درونی خرده مقیاس‌ها بین خوب تا عالی است (رضایت زوجی ۰/۹۴، همبستگی زوجی ۰/۸۱، توافق زوجی ۰/۹۰، ابراز محبت ۰/۷۳). همچنین spiniar روایی سازها و محتوایی این مقیاس را مطلوب و مورد تأیید گزارش نمود. مقیاس رضایت زناشویی با قدرت تمیز دادن زوج‌های متأهل و مطلقه در هر سؤال، روایی خود را برای گروه‌های شناخته شده نشان داده است. این مقیاس از روایی هم‌زمان نیز برخوردار است و با مقیاس رضایت زناشویی Locke-Wallace همبستگی دارد [به نقل از ۱۶]. Haj Abol Zadeh [۱۷] در پژوهش خود به منظور تعیین ضریب پایایی پرسشنامه، روش بازآزمایی را با فاصله زمانی یک هفته، روی نمونه‌ای متشکل از ۱۵ زوج اجرا کرد. ضریب همبستگی بین نمرات مردان و زنان طی دو بار اجرا، در نمره کل ۰/۸۱، مقیاس رضایت زناشویی ۰/۶۸، همبستگی زناشویی ۰/۸۱، توافق زناشویی ۰/۷۷ و ابراز محبت ۰/۷۸ به دست آمد. در این پژوهش نیز ضریب پایایی مقیاس رضایت زناشویی از طریق محاسبه آلفای کرونباخ با روش دو نیمه کردن به میزان ۰/۸۸ محاسبه شد. پژوهشگر نیز آلفای کرونباخ این پرسشنامه را ۰/۸۳ محاسبه کرده است.

پرسشنامه دلزدگی زناشویی پاییز: مقیاس دلزدگی زناشویی یک ابزار خودسنجی است که برای اندازه‌گیری درجه دلزدگی زناشویی در بین زوج‌ها طراحی گردیده است. این مقیاس از یک ابزار خودسنجی دیگری که برای اندازه‌گیری دلزدگی به کار می‌رود اقتباس شده و توسط پاییز در سال ۱۹۹۶ ابداع گردید [۱۸]. این پرسشنامه شامل ۲۰ ماده است که سه مؤلفه از پا افتادگی جسمی (خستگی، سستی و اختلال خواب)، از پا

دلزدگی زناشویی دانشجویان دختر ($0/75 \pm 2/81$) و میانگین و انحراف معیار دلزدگی زناشویی دانشجویان پسر ($0/77 \pm 2/79$) بود.

نتایج جدول ۱ بیانگر آن است که بین اعتیاد به اینترنت با رضایت زناشویی دانشجویان متأهل رابطه منفی ($-0/87$) و با دلزدگی زناشویی رابطه مثبت ($0/75$) وجود دارد ($p < 0/01$).

جدول ۱- ماتریس همبستگی پیرسون بین اعتیاد به اینترنت با رضایت و دلزدگی زناشویی دانشجویان متأهل

متغیر	اعتیاد به اینترنت	
	ضریب همبستگی	سطح معنی‌داری
رضایت زناشویی	$-0/87$	$0/000$
دلزدگی زناشویی	$0/75$	$0/000$

حال به بررسی نتایج جدول تحلیل رگرسیون پرداخته می‌شود.

مقدار مجذور آر تنظیم شده نشان‌دهنده این است که مدل مورد استفاده $82/9$ درصد تغییر در نمرات دلزدگی زناشویی و رضایت زناشویی دانشجویان متأهل زن دانشگاه خمینی شهر را به حساب آورده است. در جدول ۲ معنی‌داری کل مدل مورد ارزیابی قرار گرفته است.

جدول ۲- تحلیل رگرسیون متغیرهای رضایت زناشویی و دلزدگی زناشویی بر روی نمره اعتیاد به اینترنت دانشجویان متأهل زن

منبع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	p
رگرسیون	۹۲۵۱۴/۱۴	۲	۴۶۲۵۷/۰۷	۵۷۹/۲۷	$0/000$
باقی‌مانده	۱۹۰۸۱/۸۱	۲۳۹	۷۹/۸۴		
کل	۱۱۱۵۹۵/۹۵	۲۴۱			

دلزدگی زناشویی به صورت مثبت ($B=9/294$) و $0/99 =$ و $t=9/386$) در تبیین واریانس متغیر اعتیاد به اینترنت دانشجویان متأهل زن دانشگاه خمینی شهر به عنوان یک متغیر ملاک نقش اساسی دارند. این دو متغیر روی هم رفته ۹۱ درصد واریانس متغیر اعتیاد به اینترنت را تبیین می‌کنند.

جدول ۳- ضرایب رگرسیون استاندارد شده و استاندارد نشده متغیرهای رضایت زناشویی و دلزدگی زناشویی

متغیر	ضرایب رگرسیون استاندارد نشده		t	p
	B	SE B		
عرض از مبدأ	۵۳/۵۴	۴/۰۸	۱۳/۱	$0/000$
رضایت زناشویی	$-1/203$	$0/062$	$-19/298$	$0/000$
دلزدگی زناشویی	۹/۲۹۴	$0/99$	۹/۳۸۶	$0/000$

SPSS نسخه ۲۰ شد و برای تحلیل داده‌ها در سطح آمار توصیفی از میانگین و انحراف معیار و در سطح آمار استنباطی برای بررسی رابطه بین رضایت و دلزدگی زناشویی با اعتیاد به اینترنت در دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد خمینی شهر از ضریب همبستگی پیرسون با سطح خطای $0/05$ استفاده شد. نرمال بودن توزیع نمونه‌های داده‌ها با استفاده از آزمون کلموگراف-اسمیرنوف بررسی گردید که شرط نرمال بودن توزیع نمونه‌های داده‌ها برقرار بود ($p > 0/05$).

یافته‌ها

یافته‌های جمعیت شناختی نشان داد بیشترین افراد شرکت‌کننده ۲۶ ساله ($29/7\%$)، دارای جنسیت مؤنث (63%)، ترم اول کارشناسی ارشد ($27/33\%$) و مشغول به تحصیل در رشته مشاوره ($23/13\%$) بودند.

نتایج نشان داد میانگین و انحراف معیار اعتیاد به اینترنت دانشجویان دختر ($21/51 \pm 47/78$) و میانگین و انحراف معیار اعتیاد به اینترنت دانشجویان پسر ($22/43 \pm 48/75$)، میانگین و انحراف معیار رضایت زناشویی دانشجویان دختر ($11/95 \pm 26/53$) و میانگین و انحراف معیار رضایت زناشویی دانشجویان پسر ($12/28 \pm 26/33$)، میانگین و انحراف معیار

هم‌چنین نتایج جدول ۳ بیانگر آن است که اگر دلزدگی زناشویی یک انحراف استاندارد افزایش یابد، نمره اعتیاد به اینترنت به اندازه $0/325$ انحراف استاندارد افزایش خواهد یافت. به عبارت دیگر از دو متغیر پیش‌بین رضایت زناشویی به صورت منفی ($B=-1/203$ و $-0/669 =$ و $t=-19/298$) و

بحث

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین اعتیاد به اینترنت با رضایت و دلزدگی زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه خمینی شهر صورت گرفت. نتایج بیانگر آن است که بین اعتیاد به اینترنت با رضایت و دلزدگی زناشویی دانشجویان متأهل رابطه منفی وجود دارد ($p < 0/01$).

با توجه به این که در هیچ پژوهشی رابطه بین اعتیاد به اینترنت با رضایت زناشویی و دلزدگی زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه در ایران و خارج از ایران سنجیده نشده است، لذا امکان مقایسه نتیجه این قسمت پژوهش با پژوهش‌های دیگر وجود ندارد، اما می‌توان آن را به عنوان یک مبنا برای مقایسه نتایج با پژوهش‌های بعدی به حساب آورد. با این حال از دیدگاه نظری با نظرات Luciana [۱۲] همخوانی دارد. به اعتقاد Luciana افرادی که مدت زمان زیادی را صرف استفاده از رایانه و اینترنت می‌کنند دچار مشکلات گوناگونی در زمینه بهداشت و سلامت (جسمی و روانی) و همچنین زندگی عاطفی و اجتماعی می‌شوند. لازم به ذکر است عدم برقراری ارتباط مناسب بین زن و شوهر باعث ایجاد فاصله بین آن‌ها می‌شود و فضای اینترنت یکی از بهترین گزینه‌ها برای جایگزینی این کمبود می‌تواند باشد و در این حالت افراد دنیای مجازی را بر فراز و نشیب‌های دنیای واقعی ترجیح می‌دهند.

همان‌طور که Fereidouni [۲۴] بیان می‌دارد بین شدت اعتیاد به اینترنت و تعاملات خانوادگی رابطه منفی و معنی‌داری وجود دارد و تعاملات خانوادگی و عزت‌نفس به طور منفی شدت اعتیاد به اینترنت را پیش‌بینی می‌کنند. اعتیاد به اینترنت به دلیل تأثیر ناسالمی که بر روابط خانوادگی و آداب معاشرت بین افراد خانواده به خصوص زنان می‌گذارد، خطرناک است و زنان برای غلبه بر فشارها و تنش‌های زندگی زناشویی خود به اینترنت گرایش پیدا می‌کنند.

Hosein Chari [۲۵] نیز بیان می‌کند اعتیاد به اینترنت باعث می‌شود فرد از فرایند اجتماعی شدن که یکی از جنبه‌های رشد او به حساب می‌آید، دور شود و در رابطه خود، ادراک تعامل اجتماعی مثبتی نشان ندهد. این در حالی است که زنان بیشتر از مردان به گفتگو و تعامل اهمیت می‌دهند.

همچنین Khajeh Mogahi و Alasvand [۲۶] بیان می‌دارند اعتیاد به اینترنت می‌تواند تأثیرات رفتاری-روانی بسیار مضر روی کاربران ایجاد کند.

Ganji و همکاران [۸] با توجه به یافته‌های پژوهش خود بیان می‌دارند درحالی که اغلب ازدواج‌ها با عشق شروع می‌شود و زوجین قصد دارند به یکدیگر احترام بگذارند، در طول زمان، مسائلی پدید می‌آید که جدایی زوجین را در پی دارد یا زندگی مشترک، بدون احساس و عاطفه ادامه می‌یابد و با توجه به تأثیر فناوری‌های نوین ارتباطی عصر مدرن بر نظام خانواده، بین اعتیاد به فناوری‌های نوین ارتباطی و تمایل به ارتباط دوستی و جنسی خارج از چارچوب خانواده، گرایش به غرب، تضعیف ارزش‌ها و کاهش دینداری، افزایش احساس بیگانگی اجتماعی و بی‌هویتی در جامعه، رابطه مستقیم وجود دارد.

نکته مهم دیگر این است که اینترنت نسبت به سایر موارد دیگر از جمله الکل، قمار، مسائل جنسی و غیره راه آسان‌تری است برای افرادی که می‌خواهند از این طریق از فشارها و تنش‌های زندگی زناشویی رها شوند و نیازهایشان را ارضا کنند. در دسترس بودن، باصرفه بودن، ناشناس ماندن، برقراری ارتباط راحت‌تر و امن‌تر اینترنت باعث انجام دادن خیانت‌های جنسی و عاطفی می‌شود [۲۷].

به عبارت دیگر همان‌طور که نتایج نشان داده با کاهش رضایت زناشویی و افزایش دلزدگی زناشویی میزان استفاده افراطی زنان از اینترنت افزایش یافته است. البته باید اشاره کرد مطابق با پژوهش‌های Chi- Hung [۲۸] و Anderson [۲۹] دانشجویان زن به‌طور متوسط نمرات پایین‌تری را در علائم آسیب‌شناسی استفاده از اینترنت نسبت به دانشجویان مرد به دست آورده‌اند.

این پژوهش نیز همانند پژوهش‌های دیگر با محدودیت‌های زیر مواجه بوده است.

عدم استفاده از شرکت‌کنندگان با سن بیشتر از ۳۰ و کمتر از ۲۰ سال، عدم استفاده از زوجین (به شکل حضور هم‌زمان زن و شوهر) در گروه نمونه و در نتیجه عدم دسترسی به اطلاعات متغیرهای مورد بررسی در این پژوهش از همسران گروه نمونه.

نویسندگان گزارش نشده است.

سه‌م نویسندگان

مریم سادات رجایی کار اجرای پرسشنامه‌ها و نگارش مقاله را بر عهده داشته و حسن حیدری راهنمایی و نگارش روش پژوهش و یافته‌ها را بر عهده داشته‌اند.

تشکر و قدردانی

این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد بوده که بدین جهت از تمام شرکت‌کنندگان در پژوهش و مسئولین دانشگاه آزاد اسلامی خمینی‌شهر تشکر می‌گردد.

از آنجایی که پرسشنامه‌های اعتیاد به اینترنت و رضایت زناشویی محدودیت سنی ندارند، پیشنهاد می‌گردد پژوهش‌های مشابهی در رده‌های سنی متفاوتی به صورت هدفمند صورت گیرد تا در نهایت در یک پژوهش جامع تمام این پژوهش‌ها مورد کندوکاو قرار گرفته و ارتباط این متغیرها در سنین مختلف از لحاظ شدت و جهت بررسی گردد. استفاده از زوجین به جهت بررسی بهتر و بیشتر متغیرها در خانواده‌ها و به دست آوردن اطلاعاتی در این خصوص.

نتیجه‌گیری: نتایج پژوهش حاضر نشان داد که با کاهش رضایت زناشویی میزان استفاده افراطی زنان از اینترنت افزایش یافته است. البته نمی‌توان به‌طور دقیق بیان کرد که اعتیاد به اینترنت در بین دانشجویان متأهل دقیقاً متعلق به چه نرم‌افزار و یا شبکه مجازی می‌باشد.

تعارض منافع

در این پژوهش هیچ‌گونه تعارض منافی توسط

References

1. Bahmani M, Flahchai R, Zarei A. Investigation and comparison the fairness between satisfied and unsatisfied couples. CFP 2011; (1) 3: 382-98. [Persian]
2. Mashalpour FM, Kavooosi M, Ebadi Z, Mousavi S. The Relationship between Self-efficacy and Marital Satisfaction among Married Students. IJP 2016; 4(32): 3315-21. [Persian]
3. Ofowwe C, Ofili A, Ojetu O, Okosun F. Marital satisfaction, job satisfaction and psychological health of secondary school teachers in Nigeria. Health 2013;5(4):663-8.
4. Dokanehifard F, Behbodi M, Faryadnezam M. Investigation of characteristic of emotional intelligence to predict marriage satisfaction of female married teachers in middle schools at the city of Ilam. EMRC 2010; 2(5): 62-81. [Persian]
5. Daghighleh F, Askari P, Haidari A. The relationship between love, generosity, and friendship with marriage satisfaction, NDP 2012;7 (24): 57-69. [Persian]
6. Pines AM. The female entrepreneur: Burnout treated using a psychodynamic existential approach. Clinical Case Studies 2002;1(2):170-80.
7. Jahani Dolatabad A, Hosaini H. Sociological study of the causes and context of marital conflict in Tehran. IJSP 2014; 5(2): 329-64. [Persian]
8. Ganji M, Niazi M, Shahraki A. Effects of addiction to modern communication technologies (internet and satellite) the disruption of family in shahrekord. SSRI 2015; 4(1): 167-94. [Persian]
9. Gangi H. Mental therapy based on the guide of recognizing and statistical mental problems. 2nd ed. Tehran: Savan Press; 2010: 580 [Persian]
10. Ghasemi V, Malekhammadi H. The description of internet addiction among Shahin shahr caffe netusers. Communication research 2010; 17(4): 51-77. [Persian].
11. Young K. Internet addiction: diagnosis and treatment considerations. Journal of Contemporary Psychotherapy 2009;39(4):241-6.
12. Luciana RP. One minute more: Adolescent addiction for virtual world. Procedia-Social and Behavioral Sciences 2010;2(2):3706-10.
13. Kim K, Ryu E, Chon M-Y, Yeun E-J, Choi S-Y, Seo J-S, et al. Internet addiction in Korean

- adolescents and its relation to depression and suicidal ideation: a questionnaire survey. *IJNS* 2006;43(2):185-92.
14. Krejcie RV, Morgan DW. Determining sample size for research activities. *EPM* 1970;30(3):607-10.
  15. Alavi S, Eslami M, Mer'ati MR, Najafi FF, Rezapour H. Psychometric features of yong internet addiction test. *JB* 2010; 4(3): 183-189. [Persian]
  16. Bradbury TN, Fincham FD, Beach SR. Research on the nature and determinants of marital satisfaction: A decade in review. *JMF* 2000;62(4):964-80.
  17. Haj Abol Zade N. (dissertation). investigating the effect of teaching communicational skills with cognitive-behavioral approach on the degree of couples' marital satisfaction living in town of Karaj. Tehran: Alzakra Unviesity; 2002: 98-9. [Persian]
  18. Pines AM, Nunes R. The relationship between career and couple burnout: Implications for career and couple counseling. *JEC* 2003;40(2):50-64.
  19. Shadab F. What can we do not to finish an imaginary love to boredom. (Translation by Payenz A). 1nd ed. Tehran: Ghoghnoos pub; 2002; 65-6. [Persian]
  20. Adib RN, Adib RM. Investigating communicational beliefs with marital boredom and comparing it with women asking for divorce and women wanting to continue marital life. *NCS* 2005; 4(3): 99-110. [Persian]
  21. Navidi F. (dissertation). Investigation and Comparison of the relationship between marital boredom and organizational atmosphere factors in the staff of the departments of education and nurses in hospitals of Tehran. Tehran: Shahid Beheshti University; 2005: 7-8. [Persian]
  22. Na'iem S. (dissertation). The relationship of marital boredom, intimate relationship with the spouse, marital conflicts and violence against women in the city of Ilam. Ahvaz: Islamic Azad University; 2008; 9-10. [Persian]
  23. Naderi F, Azadmanesh P. Comparing marital boredom, family performance and male and female staff intimacy. *NFP* 2012; 7(22): 97-112. [Persian]
  24. Fereidouni F. (dissertation). Shiraz predicting the intensity of internet addiction based on family interactions and self-esteem. Shiraz: Shiraz University; 2013; 14-5. [Persian]
  25. Hosein CM. Comparing perceived self-efficacy in social interaction and peers in a group of pre-high school male and female students. *psychological studies* 2007;3(4): 87-103. [Persian]
  26. Khajeh MN, Alasvand M. Investigating personality variables predicting internet addiction. *JSMJ* 2010; 9(4): 265-72. [Persian]
  27. Abdi M, Khoshkonesh A, Taghipour A, Mohamadi R. Attachment style and marital satisfaction of married individuals engaging in infidelity Internet. *Psychological studies* 2012; 8(3): 135-58 [Persian]
  28. Ko C-H, Yen J-Y, Chen C-C, Chen S-H, Yen C-F. Gender differences and related factors affecting online gaming addiction among Taiwanese adolescents. *The JNMD* 2005;193(4):273-7.
  29. Anderson KJ. Internet use among college students: An exploratory study. *JAC* 2001;50(1):21-6.

Relationship between Internet Addiction and Marital Satisfaction and Disaffection in Married Students of Islamic Azad University, Khomeini Shahr Branch in 2015

Rajaei MS¹, Heidari H²

1-MSc, Psychology and Educational Sciences Faculty, Islamic Azad University, Khomein Branch, Khomein, Iran.

2-Associate Prof, Dept of consulting Psychology and Educational Sciences Faculty, Islamic Azad University, Khomein Branch, Khomein, Iran. (Corresponding Author)

Email: heidarihassan@yahoo.com, Tel: 09188665502

Received: 20 June 2016 Accepted: 14 October 2017

Introduction: Nowadays, rapid growth in the internet technology has strongly affected the communicational processes particularly intra-family communication. The present study was aimed to investigate the relationship between internet addiction and marital disaffection and satisfaction in married students of Islamic Azad University, Khomeini Shahr Branch.

Material and Methods: In this descriptive study, 380 married students (242 females and 138 males) were included using stratified random sampling method. The data gathering tools were Yang's internet addiction scale, Painz's marital disaffection questionnaire and Graham B Spenir's marital satisfaction scale. Pearson correlation was applied for the data analysis at 0.05 error level.

Results: The mean age of the participants was 25.4 ± 3.62 (SD) years. While a negative significant association was observed between the internet addiction rate and marital satisfaction $r = -0.87$, $p = 0.001$) this association was positive for disaffection status ($p < 0.001$, $r = 0.75$).

Conclusion: According to the findings of this study, unusual usage of internet may have an adverse effect on marital relationship.

Keywords: Family, internet addiction, Marital satisfaction and disaffection, Married students.

Please cite this article as follows:

Rajaei MS, Heidari H. Relationship between Internet Addiction and Marital Satisfaction and Disaffection in Married Students of Islamic Azad University, Khomeini Shahr Branch in 2015. *Community Health journal* 2017; 11(1): 69-77.

Funding: there is a negative significant difference between internet addiction and marital satisfaction and positive significant relationship with marital disaffection in married students.

Conflict of interest: Authors declare that there is no any conflict of interest.

Ethical approval: For ethical approval, all participants in the study were satisfied with draw.